

N:o 15.

Ank. till Riksd. kansli den 28 april 1908, kl. 2 e. m.

Första Kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande n:o 10 i anledning af väckta motioner om skrifvelser till Kungl. Maj:t angående inrättande af ett under statens vård stående penninglotteri och om åtgärder till förhindrande af eller inskränkning i spel å utländska lotterier.

Herr K. Bergendahl med flere hafva i en inom Första Kammaren väckt motion, n:o 48, hemställt, att Riksdagen i skrifvelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t taga under öfvervägande, om och under hvilka villkor ett under statens vård stående penninglotteri må här i landet inrättas samt för Riksdagen framlägga det förslag, hvartill en sådan pröfning kan föranleda. *Herr Bergendahls m. fl:s motion.*

Öfver denna motion har kammarens första tillfälliga utskott afgifvit utlåtande, n:o 12, och däri tillstyrkt bifall till motionen.

Vid behandling af utskottets utlåtande har kammaren återremitterat detsamma till utskottet. Beslutet fattades med 50 röster mot 28, hvilka voro för afslag å motionen.

Inom Andra Kammaren hafva herr D. M. Lyckholm med flere i motion, n:o 239, hemställt, att Riksdagen ville i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t snarast möjligt för Riksdagen framlägga förslag till ny förordning angående lotterier och i sammanhang därmed äfven förelägga Riksdagen förslag till upprättande af och bestämmelser för ett under statens förvaltning ställdt permanent penninglotteri. *Herr Lyckholms m. fl:s motion.*

Bih. till Riksd. Prot. 1908. 8 Saml. 2 Afd. 1 Band. 14 Häft. (N:o 15). 1

Herr Johanssons motion.

Vidare har herr C. R. Johansson i Andra Kammaren uti motion, n:o 256, hemställt, att Riksdagen ville i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det Kungl. Maj:t täcktes efter verkställd utredning låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till de åtgärder, genom hvilka — utan inrättande af ett svenskt statslotteri — det i Sverige förekommande spelandet å utländska lotterier må kunna förhindras eller åtminstone inskränkas.

Andra Kammarens utskotts förslag.

Andra Kammarens första tillfälliga utskott har i afgifvet betänkande dels afstyrkt herr Lyckholms med fleres motion i hvad den afser upprättande af ett under stateus förvaltning ställt penninglotteri, dels i anledning af motionen i hvad den rörer förslag till ny förordning angående lotterier och af herr Johanssons motion hemställt, att Riksdagen i skrifvelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t efter verkställd utredning låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till nya bestämmelser angående lotterier äfvensom förslag till åtgärder, genom hvilka — utan inrättande af ett svenskt statslotteri — det i Sverige förekommande spelandet å utländska lotterier må kunna förhindras eller i möjligaste mån inskränkas.

Andra Kammarens beslut.

Andra Kammaren har vid behandling af sitt utskotts betänkande bifallit utskottets hemställan såväl om afslag å motionen om upprättande af ett penninglotteri, därvid beslutet fattats med 109 röster mot 91, som ock om aflåtande till Kungl. Maj:t af en skrifvelse med anhållan, det täcktes Kungl. Maj:t efter verkställd utredning låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till nya bestämmelser angående lotterier äfvensom förslag till åtgärder, genom hvilka — utan inrättande af ett svenskt penninglotteri — det i Sverige förekommande spelandet å utländska lotterier må kunna förhindras eller i möjligaste mån inskränkas. Beslutet i senare delen fattades med 91 röster mot 72.

Härefter har Andra Kammarens beslut beträffande skrifvelse till Kungl. Maj:t i nyss angifna hänseende delgifvits Första Kammaren, som öfverlämnat ärendet till sitt första tillfälliga utskott för vidare utredning.

Motivering till herr Lyckholms m. fl:s motion om ny förordning angående lotterier.

Herr Lyckholm och medmotionärer hafva för sin framställning om förslag till ny förordning mot lotterier hufvudsakligen anført, att nu gällande stadganden om förbud mot lotteri och mot lotteriannonsers införande i tidningarna visat sig fruktlösa mot deltagandet i utländska lotterier. De hade icke kunnat minska guldströmmen till utländska lotterier, utan

tycktes den tilltaga år från år. Danska, tyska, ungerska och andra utländska lotterier hade en betydande marknad i Sverige. En svensk konsulattjänsteman hade efter gjorda undersökningar uppskattat till 15 miljoner kronor brutto om året svenskarnes utgifter på lotterispel i utlandet. Denna utgift motvägdes icke af någon ingående valuta, då de vinster som inkommit till landet, vore försvinnande små i förhållande till det utgående kapitalet. I hela vårt land och särskildt i dess södra provinser rådde en stark förbittring öfver att svenskarna i verkligheten genom sitt deltagande i danska lotterier vore skattdragare till Danmark. Motionärerna hölle före, att dessa missförhållanden icke kunde afhjälpas utan genom omarbetande af gällande förordning om lotterier och upprättande af ett under statens vård stående penninglotteri.

Herr Johanssons motion har Andra Kammarens utskott återgifvit på följande sätt: »Lämnande den moraliska synpunkten, om hvilken olika meningar äro rådande, å sido, anser denne motionär sig böra skärskåda saken från den nationalekonomiska sidan. Genom lotterispelet uppsamlas de små besparingarna från talrika personer för att i form af större vinstbelopp slumpvis tilldelas en och annan af de spelande. Ett sådant förfarande strider afgjordt mot samhällets intresse, ty detta bör fastmer sträfva till det rakt motsatta målet eller att de ekonomiska tillgångarna fördelas så litet ojämnt som möjligt.

*Motivering
till herr
Johanssons
motion.*

Motionären medgifver det oriktiga och från nationalekonomisk synpunkt beklagliga, att penningar genom lotterispel strömma ur landet, men anser, att man icke skall söka bota ett ondt med ett annat. Den riktiga vägen vore i stället att söka undanröja det onda med sådana medel, som icke själfva äro förkastliga.

Motionären framhåller vidare det vacklande i statsmakternas åtgärder i detta afseende, då man å ena sidan medgifvit upprättande af ett statslotteri, men å andra sidan dels icke främjat kraftigare åtgärder till lotterispelets motarbetande och regeringen dessutom i talrika fall dispenserat från förbudet mot penninglotterier.

Statsmakterna borde dock hafva på hand medel att stäfja spelandet på utländska lotterier utan att för ändamålet behöfva tillgripa den förkastliga utvägen att inrätta ett svenskt statslotteri.

Bland sådana medel, af hvilka flera redan kommit till användning i andra länder, nämner motionären:

förbud mot offentliggörande af vinstlistor;

förbud mot köp och innehaf af lottsedlar äfvensom mot allt tillhandagaende med anskaffande af sådana;

förbud mot postbefordran af bref innehållande lottsedlar eller lotteripropekt;

förbud mot allt spelande å utländska lotterier;

hög beskattning af lotterivinster eller konfiskering af sådana.

'Ingen af dessa utvägar' — fortsätter han — 'har ännu pröfvats hos oss. Det synes mig, som om äfven förespråkarna' för ett svenskt statslotteri kunde medgifva, att man rimligtvis borde försöka dessa medel först och tillgripa inrättandet af ett statslotteri endast i det fall, att dylika åtgärder verkligen vid pröfning visa sig fruktlösa. Statslotteriet är ju icke ens för dem något i och för sig önskvärdt, utan endast — som det vill synas — ett mindre ondt, hvarmed de vilja afvärja ett större.

För min del hyser jag icke den förhoppningen, att tillkomsten af ett svenskt statslotteri skulle komma svenskarnes spelande i utländska lotterier att upphöra. Utländingarna skulle antagligen fördubbla agitationen och reklamväsendet för sina lotteriaffärer, och de skulle sannolikt både behålla en stor del af sina gamla svenska kunder och äfven skaffa sig nya sådana. Däremot skulle det svenska lotteriet uppamma spellusten äfven i trakter af landet, där en sådan ännu icke i större utsträckning gifvit sig till känna. Man skulle framdeles komma att i hela landet bli lika ifrig att spela å lotteri, som man hittills varit och för närvarande synes vara endast i södra Sverige. En åtgärd, som skulle kunna leda till sådana följder, kan icke vara välbetänkt.'»

Andra Kammarens utskott har ingått i ett vidlyftigt bemötande af herr Lyckholms med fleres motion i hvad den afser inrättande af ett svenskt penninglotteri, men då motionen i denna del afslagits af Andra Kammarerna, påkallar frågan icke här någon redogörelse för bemötandet.

*Andra Kam-
marens ut-
skotts yttrande
angående åtgärder mot
spel å utländska
lotterier.*

I fråga åter om svenskars spel å utländska lotterier yttrar Andra Kammarens utskott, att uppenbart vore, att stora summor gå ur landet till utländska lotterier och att detta borde såvidt möjligt motverkas. I detta afseende borde åtgärder vidtagas i det uti herr Johanssons motion angifna syftet, helst kommerskollegium i skrifvelse till Kungl. Maj:t förordat ett par af dessa åtgärder. Utom hvad denne motionär föreslagit kunde möjligen också ifrågasättas, om icke på diplomatisk väg något borde åtgöras

i ändamål att förhindra utsändande af lotteriinbudningar från främmande land eller öfver hufvud taget lotteriaffärer på Sverige från utländska statslotterier.

Utskottet ville emellertid icke ingå närmare på de åtgärder, som i detta afseende kunde vidtagas, helst som det vore utskottet bekant, att Kungl. Maj:t bemyndigat chefen för kungl. civildepartementet att tillkalla sakkunnige med uppdrag att så allsidigt som möjligt utreda frågan, huruvida för reglerandet af lotterier den nu gällande lagstiftningen borde underkastas revision samt om ytterligare åtgärder borde vidtagas till förhindrande af utländska lottsedlars spridande i riket. Dock ansåg utskottet sig böra framhålla önskvärdheten af att vår lotterirätt komme att hvila på en mindre osäker och godtycklig grund, och ville betona, att bestämmelserna rörande lotterier helst borde få lags karaktär, eller att åtminstone undantag från förbudet mot penninglotterier icke borde få beviljas utan Riksdagens hörande i hvarje särskildt fall.

Af protokollet öfver den inom Första Kammaran förda diskussionen öfver kammarens utskotts utlåtande rörande inrättande af ett penninglotteri har utskottet inhämtat, att skälet till ärendets återremitterande till utskottet varit det, att ärendet borde lämpligast behandlas i sammanhang med det beslut i lotterifrågan, som fattats af Andra Kammaran och som delgifvits Första Kammaran.

*Första Kam-
marens ut-
skotts yttrande.*

Af den inom Första Kammaran förda diskussionen har utskottet icke funnit anledning att avvika från sin uttryckta mening om önskvärdheten af en genom regeringens försorg föranstaltad utredning angående upprättandet af ett inhemskt under statens vård stående penninglotteri. Möjligt är att, såsom det påståtts, ett sådant penninglotteri icke i och för sig skall visa sig tillräckligt att förebygga svenskars spel å utländska lotterier, men det är mycket sannolikt, att det skall väsentligt bidra därtill, i synnerhet om det får stöd i restriktiva bestämmelser till förhindrande eller förminskande såvidt möjligt af spel härifrån å lotterier i utlandet och af den agitation för lotterispel, som af kollektörer och agenter drives.

Kungl. Maj:t har redan fäst sin uppmärksamhet på att gällande bestämmelser om lotteri icke äro tillfredsställande. Inom civildepartementet pågår nämligen en utredning af frågan, huruvida för reglerandet af lotterier den gällande lagstiftningen bör underkastas revision samt om ytterligare åtgärder böra vidtagas till förhindrande af utländska lottsedlars spridande i riket.

Herr Johansson har i sin motion uppställt vissa synpunkter, hvilka, enligt hans mening, böra komma i betraktande vid försök att medelst författningsbestämmelser hindra eller hämma svenskars spel å utländska lotterier. Flera af dem, såsom förbud mot offentliggörande af vinstlistor och mot tillhandagående med anskaffning af lottsedlar samt högre beskattning af vinster från utländska lotterier förefalla beaktansvärda. Andra åter gifva nog anledning till starka betänkligheter. Utskottet har emellertid icke haft tillfälle att inlåta sig på ett närmare skärskådande af de föreslagna åtgärderna och har icke heller ansett det behöfligt att särskildt yttra sig om halten af desamma, då det är att vänta, att, därest den undersökning för reglerandet af lotterier m. m., som redan är igångsatt, gifves den i Andra Kammarens beslut åsyftade utvidgning, äfven de föreslagna åtgärderna skola göras till föremål för en allsidig pröfning.

Första Kammarens utskott har till stäffande af spel å utländska lotterier i sitt förra utlåtande ansett sig böra hemställa om skrifvelse till Kungl. Maj:t med begäran det Kungl. Maj:t täcktes taga i öfvervägande, om och under hvilka villkor ett under statens vård stående penninglotteri må här i landet inrättas. Då på denna fråga kunna inverka de möjligheter att på annat sätt uppföra en damm mot den till utländska lotterier flödande guldströmmen, hvilka omnämnda utredning kan lämna till resultat, samt utredningarna om åtgärder mot spel å utländska lotterier och för upprättande af ett inhemskt under statens vård stående penninglotteri därför hafva sådan förbindelse med hvarandra, att de lämpligast böra verkställas i ett sammanhang, finner utskottet Andra Kammarens beslut böra af Första Kammarerna understödjas.

På grund af hvad utskottet i sitt förut afgifna utlåtande och nu anført får utskottet hemställa,

att, i anledning af Andra Kammarens Första Kammarerna delgifna beslut samt herr Bergendahls med fleres motion Första Kammarerna ville för sin del besluta, att Riksdagen i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhåller, att i sammanhang med den nu pågående utredning af frågan om revision af gällande lagstiftning angående lotterier och om nya bestämmelser till förhindrande af utländska lottsedlars spridande i riket, Kungl. Maj:t täcktes taga under öfvervägande, huruvida till stäffande i möjligaste mån af det i Sverige förekommande spelandet å utländska

lotterier ytterligare åtgärder böra vidtagas, vare sig utan inrättande af ett under statens vård stående penninglotteri eller i förening med ett sådant lotteri, hvaraf vinsten må användas endast till främjande af särskilda kulturella och filantropiska ändamål, samt därefter för Riksdagen framlägga de förslag, hvartill utredningen kan föranleda.

Stockholm den 24 april 1908.

På utskottets vägnar:

I. VON STAPELMOHR.
